

muziek

3.4 Leeswijzer doorlopende leerlijn muziekeducatie

Uitgangspunt bij muziekeducatie is dat leerlingen plezier beleven aan muziek spelen, zingen, bewegen of luisteren. Leerkrachten en culturele instellingen dienen hun aanbod dan ook zorgvuldig af te stemmen op de aanleg, ambitie en omgeving van hun leerlingen. Het gaat erom dat leerlingen zich muzikaal ontwikkelen, door ze bewust om te laten gaan met gevoelens die muziek bij ze oproept. Zowel als ze muziek maken

(zingen of spelen) als wanneer ze die beluisteren. Muziek heeft een enorme betekenis voor mensen, is verstrengeld met een scala aan sociale, emotionele en cognitieve vaardigheden. Leerlingen dienen niet alleen te ervaren dat muziek iets met hen doet, maar zich ook bewust te worden van het feit dat ze er zelf iets mee kunnen doen. Van zingen, spelen en improviseren tot componeren, luisteren en bewegen.

Leeropbrengst binnen de culturele vermogens

Receptief vermogen

Leerlingen leren luisteren en onder woorden brengen wat ze horen aan verschillende instrumenten, klanken en soorten muziek. Dat is een essentieel onderdeel van de ontwikkeling van een muzikaal gehoor.

Creërend vermogen

Binnen muziekeducatie spelen improviseren, ontwerpen, componeren en presenteren een belangrijke rol. Leerlingen ontwikkelen al doende hun muzikale vermogens en creativiteit. Hierin zijn de onderdelen bewegen, muziek spelen, zingen en muziek vastleggen of lezen opgenomen. Ook de ontwikkeling van het presenterend en samenwerkend vermogen is hier terug te vinden.

Reflectief vermogen

Betekenis geven aan culturele/muzikale ervaringen is een essentieel proces. Leerlingen bespreken onderling hun muzikale ervaringen en formuleren een eigen mening en smaak. Taal is een middel om te reflecteren, maar ook beeldende (tekenen, schilderen) en andere non-verbale vormen zijn zeer geschikt.

Analyserend vermogen

Met name zingen is goed voor het leren en trainen van taal. Oefening, uitspraak en begripsvorming zijn voortdurend aan de orde. Daarnaast ontdekken leerlingen via muziekonderwijs de maatschappelijke context van verschillende culturen in heden en verleden, evenals kunstopvattingen door de eeuwen en culturen heen.

Leeropbrengst binnen de kerndoelen; primair onderwijs

Kerndoel 54

Leerlingen leren muziek en beweging te gebruiken om gevoelens en ervaringen uit te drukken en om ermee te communiceren.

Kerndoel 55

Leerlingen leren muziek van zichzelf of van anderen te interpreteren, waarderen en er een mening over te vormen.

Kerndoel 56

Leerlingen verwerven kennis door te luisteren naar verschillende genres binnen de muziek en naar verschillende muziekinstrumenten en worden erdoor geïnspireerd.

Leeropbrengst binnen de kerndoelen; voortgezet onderwijs

Kerndoel 48 + 49

Leerlingen onderzoeken de zeggenschap van muziek en passen die toe om eigen gevoelens uit te drukken en ervaringen vast te leggen. Ze kunnen het resultaat presenteren en toelichten.

Kerndoel 50

Leerlingen leren op basis van achtergrondkennis te luisteren naar verschillende genres muziek en muziekinstrumenten, deze te herkennen en te benoemen.

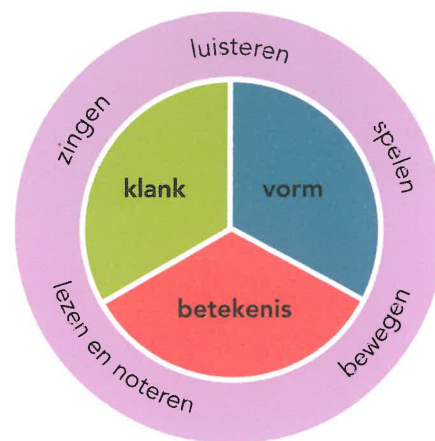
Kerndoel 51 + 52

Leerlingen kunnen reflecteren op eigen en andermans werk, hierover een beargumenteerde mening te vormen en te discussiëren over de betekenis van muziek. Ze kunnen daarvan verslag doen via visuele of auditieve middelen.

Toelichting vakspecifieke begrippen

Binnen muziekeducatie onderscheiden we drie eenheden: klank, vorm en betekenis. In een muziekles is de concrete inhoud van deze drie eenheden gekoppeld aan zingen, spelen, luisteren, lezen en noteren of bewegen. Via deze vormen van muzikaal gedrag, die zich per leerjaar laten beschrijven, zijn leerlingen met muziek bezig.

Muziek is in vorm gezette klank die betekenis heeft voor mensen. Dit is uitgewerkt in het zogenaamde Klank-Vorm-Betekenis model van Smit – Van der Lei.

Binnen de doorlopende leerlijn muziekeducatie wordt gewerkt vanuit de ontwikkeling van culturele vermogens en niet specifiek vanuit de muziekelementen (zingen, luisteren, spelen, lezen en bewegen) die gekoppeld zijn aan klank, vorm en betekenis. Deze vakspecifieke leerdoelen zijn dan ook geïntegreerd in de ontwikkeling van de vermogens. In de les staat altijd één van deze vermogens centraal, maar uiteraard wel met een accent op zingen, luisteren, spelen, lezen of bewegen.

Er zijn veel muziekmethodes ontwikkeld voor het PO. De complete pakketten voor groep 1 t/m 8 'Meer met muziek', 'Moet je doen' en 'Vier muziek met' bijvoorbeeld. Een school met digiborden zou ervoor kunnen kiezen om een digitale methode aan te schaffen, zoals 'MusicaTorium' en 'Muziek op je bord'. Methodes zijn als basis voor muzieklessen binnen school een prima uitgangspunt.